

Folytathatnánk a slágert akár alig fürdőruhában is, ám a nyár nemcsak a lenge öltözetek, hanem a fotózás csúcsszezonjának is számít, különösen az úgymond hétvégi fotósok körében.

Vajda János

Nyár van...

Az elkövetkezendő két hónap a vakáció, az utazások elsődleges időszaka. Ilyenkor még azok is előveszik a fényképezőgépet, aki egész évben szinte alig, legfeljebb egy-egy családi esemény során. A kevesebb tapasztalattal rendelkezőknek azonban nemcsak a kevés fény okoz problémát, hanem bizony a kelleténél több is. Nyáron pedig ez meglehetősen gyakori, ami nemcsak a hőségben mérhető, hanem sok használhatatlan képben is. Ezek elkerülésére próbálok néhány hasznos tudnivalóval szolgálni.

Fény-árnyék

Évek óta megfigyelt tapasztalatom, még a saját magam kezdeti időszakait is figyelembe véve, hogy sokan gondolják azt – lévén a fény leképezéséről van szó –, a sok fény csak jót tehet a képnek. Eleve csak napsütésben veszik elő gépüket, ami sok esetben érthető is, hiszen egy épület- vagy városfotó – különösen, ha az ég is szerepel a képen – elég laposan, unalmasan mutat fény nélkül, tévezve ezt a kiégett éggel, vagy a besült előterekkel. A télen havas felületeken szikrázó napsütéssel szemben a nyári fények fő prob-

lémája a hosszú ideig tartó magas napállás. Gyakorlatilag reggel 8-tól késő délután 5-6 óráig gyakorlott fotós nem erőlködik szabad téren a fotózással a májustól szeptember közepéig tartó időszakban. A mai digitális világban a rugalmas színhőmérséklet-kezelés ugyan egyszerűen megoldja a nyári napfény egyik (egyéb-ként legkisebb) problémáját, a meglehetősen magas színhőmérsékletet, a túlzottan rövid árnyékokkal és a nagyon erőteljes fény-árnyék különbségekkel szemben azonban még nem született hatékony ellenszer. A rövid árnyékokkal szemben csak az a megoldás

lehet, hogy elköltözünk erre az időszakra valamelyik sarkvidékre. A nagy fény-árnyék különbségeket többé-kevésbé áthidaló HDR technológiák viszont, nem biztos, hogy kivitelezhetők egy utazás, városnézés vagy egyéb szabadidős program közben. Nem beszélve arról, hogy nem is biztos, egyáltalán megéri-e az állvánnyal és a hosszadalmas utómunkával való pepecselést egy utazási emlékkép, amelyen a párunk moso-

lyog bele a képbe, valami nevezetes helyszín előtt, fejéből kinövő lámpaszloppal.

Kevés az időnk

Az előző bekezdés szerint tehát nem is érdemes nyári utazásainkat vagy egyéb programjainkat megőrkíteni? Erre csak az lehet a válasz mindenkitől: dehogyisnem! Azt azonban a lelegején leszögezem, hogy a szervezett ▶

A Duna-parti nyárfákat az esti, 8 óra körüli lemenő nap világítja meg. Az előtér árnyékai már szépen átrajzoltak, a háttérben keletkezett besülések pedig jobban a fákra és a fényre helyezik a hangsúlyt. Jó tudni, ahhoz, hogy visszaadhassuk a kelő vagy a nyugvó nap vörös színét, nem szabad automata fehéregyensúlyt alkalmaznunk.

Az Eger közelében, a Bükkben fekvő Szarvaskő az ország egyik legszebb fekvésű hegyi falva. A várhegyről a kép egy júliusi kánikulai napon készült, délután 4 óra előtt valamivel. Az első képen a nyers RAW-ból kibontott kép látható. A színek fakók, élettelenek a sok kék színtartomány miatt. A beállított RAW-ból kibontott és képszerkesztőben tovább szín- és kontrasztjavított kép a körülményekhez képest elfogadható képet eredményezett.

társasutak a legkevésbé kedveznek az igényesnek mondható fotóknak. Mégpedig azért, mert az összeállított program időbeosztása messze nem a fotográfia, hanem a közígyényeinek felel meg. Már elmúltak a szép reggeli fények, amikor felkerekedik a társulat, és a legpocskább déli fényben kerülnek a legnagyobb izgalommal várt érdekességhez. Hiába a piramisok vagy az Eiffel-torony, ha ebben az időszakban tűz a nap, a legcsodább masinával sem fogunk a magunk számítógépén kívül értékelhető képet készíteni. Ha meg épp beborul, akkor azért nem, csak ha valami időjárási jelenség nem teszi szerencsésen különlegessé a helyszínt. Ha nem rendelkezünk saját autóval és ebből adódó egyéni utazási kedvvel, az utazási irodák segítségét csak az utazás és a szállásfog-

lálás erejéig vegyük igénybe. Így magunk oszthatjuk be az időnket, ami a viszonylagos kényelmetlenségért elegendő kárpótlás. A szenvedélyes természetfotózók tudják, hogy a nyári időszakban milyen rövid az igazán szép fények ideje. A nap első felében a pirkadattól kb. 7-8 óráig, míg a másodikban 5-6 órától az alkonyatig élvezhetők, illetve használhatók ezek az adottságok. Ami az estében kellemes, vagyis eléggé kitolódik időben a fényképezésre szánható idő, az a reggelekben pont az ellentettje, hiszen a virradat viszont elég korán kezdetét veszti. Ha jó fotókra van igényünk, bizony a tyúkoknál előbb kell kelennünk. A korán kelés azonban több szempontból is megéri. Természeti környezetben a hajnali párák a felkelő nap fényében varázslatosá

alakítják a tájat, legyen az hegység, vízpart vagy síkság. A városokban pedig a korai órákban még kevés jármű és járókelő megkönnyíti a városrészletek megörökítését. Az ilyenkor előforduló kevés ember többnyire a helyiek közül való, valamilyen mindennapi tevékenység okából, így lehetőségünk jut hangulatok, életképek fényképezésére. Az épület- és egyéb részleteknek is kedveznek a korai órákban még hosszú, de kiegyenlített árnyékokat adó fények. A fotózás minden területén igaz a mondás: „Ki korán kel, aranyat lel.”

A délutánok és az esték egész más hangulatokat adnak. A természetben csak akkor lehet páránk alkony tájékán, ha napközben nagy eső esett, és estére teljes erejéből újra kisüt a nap. A szép, meleg fények azonban pára nélkül is izgal-

Bár már 5 óra felé járt a kép készületekor, augusztus 20-án, de a fülledt idő miatt még ekkor is elég mostohák voltak a fényviszonyok. Csak az esemény miatt készült a kép.

Az újpesti városháza képe augusztus elején készült 11 óra körül. A kép csak az érdekes felhőzet miatt készült el. A szerencsés fényirány nem okoz nagy árnyékos felületeket a képen, így a polarizációs szűrővel és a megfelelő utólagos korrekciókkal használható kép születhetett.

masabbá teszik a képi lehetőségeket. A városokban a megnövekedett nyüzsgés miatt már csak ezt a hangulatot lehet megörökíteni, de a kék óra leteltéig adódhatnak bőven érdekességek a számunkra. A részletekhez, zsánerekhez is igazán alkalmas ez az időszak.

A nap állása

Mihez kezdünk a nap többi részével, tethetik fel magukban sokan a kérdést? A legkézenfekvőbb a korai kelést orvosolni egy kis sziesz-

tázással, hogy estére újra fittekké lehessünk, de ezt valami egzotikus vagy olyan helyen, ahová nem jutunk el nap mint nap, nem igazán engedheti meg magának az ember. Ha borult időnk van, akkor ki lehet használni a kiegyenlített fény-árnyék viszonyokat a megfelelő témákkal. Ilyenkor érdemes ügyelni arra, hogy ne kerüljön sok ég a képre, mert óhatatlan annak kiégése, vagy az alatta lévő részek besülése. Kerülni érdemes az olyan jellegű témák fényképezését is ilyenkor, amelyek igénylik az anyagszerűséget, hiszen a fények és az árnyékok nélkül a témák nagy részét nem lehet plasztikusan ábrázolni. Kiválóan alkalmas azonban ez az időjárás a portrék és egyéb olyan képek készítésére, ahol az ember is szerepet tölt be a képen. A szórt fény a legideálisabb ezekhez a képekhez. A nagy nyári, napközbeni napsütés azonban nemcsak a hőséggel átkoz bennünket – különösen városi környezetben –, hanem a meredek napállás miatt az elég lehan-

goló látványt mutató táj-, illetve városképekkel is. Ha tiszta az idő, a kontraszt ilyenkor nagyon erős. Az árnyékok szurkosan sötétek lesznek, a csúcsfények meg igen közel kerülhetnek a részletlen, üres fehérhez. Ha meg párás a levegő (ami nyáron elég gyakori), akkor képeinkből szintelen, lapos és rajtuk kívül mindenki más számára érdektelen massa lesz. Ezek a napközbeni időszakok kedveznek a fedett helyek felkeresésének, ahol azért adódhatnak alkalmak fényképezésre is a múzeumlátogatás, bevásárló körút vagy éppen a sörözés mellett.

Korrigálni kell!

Az egész napos nyári fotózások elengedhetetlen kelléke a polarizációs szűrő. Ha éppen szerencsénk van, és tiszta az idő, akkor az ég felől érkező fénytöbbletet orvosolhatjuk vele, páraszűrő tulajdonságuk miatt pedig a párás levegőben készült nyílt vagy távlati képeinken javíthatja a színeképet. Jelentős hátrányban vannak ebben

A tolnai táj egy augusztusi estén készült, fél hét körül. Az árnyékok ugyan még mindig eléggé átrajzolatlanok, de a napfény szín-hőmérséklete ilyenkor majdnem azonos a digitális kamerák napfény értékével, az 5200 kelvinnel. Emiatt lehetett szinte egészen pontosan vezérelni már a helyszínen a kép színpreferenciáit. A polárszűrő alaposan tovább javította a felvétel végeredményét.

a tekintetben azok, akiknek a gépére nem lehet szűrőket csatlakoztatni. Ha már délben elengedhetetlen, hogy valamit lencsevégre kapjunk, legyünk körültekintőek. Ne kerüljenek a képre nagy árnyékos felületek. A sok világos felület viszont a fénymérőinket csapja be, különösen víz mellett. Ha lehet, korrigáljunk valamelyest a túlexpozíció felé. Ha feltétlenül el kell azokat az emlékképeket készítenünk, amelyekben útítársaink is látszódnak, keressünk olyan helyet, ahol a természetes derítőfelületek csökkentik a szemgödörnél keletkező fekete foltok zavaró hatását. A beépített vaku ilyenkor jó szolgálatot tehet, de vezéreljük lejjebb a fényerejét 1-1,5 fényértékkel. A csak jpg-re rögzítőknek érdemes a napközbeni fényképezésekkor nem hagyatkozni az automatikus fehéregyensúly-beál-

lításra. Próbaképekkel meg lehet találni a megfelelő előre beállított fehéregyensúlyt, amely vagy a bolyult idő, vagy az árnyékos lehet. A napfény szinte biztos, hogy nem, hiszen ilyenkor a fény szín-hőmérséklete 6-7200 kelvin körüli. RAW-ban fotózók vannak ilyenkor nagy előnyben, hiszen utólagos pontos beállításokkal finoman ki tudják küszöbölni a színtorzulásokat, és megfelelő expozíciós beállítások esetében a kontrasztosságot vagy a lapos képet is korrigálni tudják. Egy megismételhetetlen úton igazán vétek RAW-s géppel csak jpg-re fényképezni!

A nyár egyik legizgalmasabb fotografiai lehetősége a mostanában egyre gyakoribb szélsőséges időjárásból adódó különleges képek. A viharok előtti és utáni sötét

A Duna-Tornyok képét az augusztus végi lemenő nap festi át. Bár alig múlt még 7 óra a kép készültékor, de a nyár ilyenkor már a végét járja, így korábban használhattam ki az elszíneződő napfény hatását.

egek az előteret megvilágító fényvel mindig minden környezetben hálás témák. Érdemes ezekre felkészülni, miként a szivárványokra is (polárszűrő!). Ha megfelelő helyen vagyunk, a nagy felhőszakadásokat sem szabad elszalasztani.

Legyen memóriánk!

Hosszabb utakon problémát jelenthet az anyag archiválása, hiszen még a jpg-k is hamar elfogyaszthatják a rendelkezésünkre álló kártyakapacitást. A legnagyobb hiba az lehet ilyenkor, hogy csökkentjük a jpg képek méretét és a tömörítés finomságát. A menet közbeni méretváltogatásoknak megvan az a hátulütője, hogy egy mellékesebb téma fotózása közben hirtelen beszaladhat egy jó téma, és vagy nincs időnk átállni, vagy a lehetőség szalad el. Szerintem az előbbi még bosszantóbb is, mert minek a jó kép, ha nincs benne elég pixel, inkább maradjon csak meg az emléke-

zetben. A memóriakártyák egyre olcsóbbak, megéri többet vinni magunkkal, vagy beszerezni egy háttértárat. Laptopmal rendelkezők és magukkal cipelők jelentős helyzeti előnyben vannak, hiszen esténként vagy a sziesztaidőben viszonylag elfogadható megjelenítőn szortírozhatják a képeket, és menthetnek be nagy tárolóhelyre. Napközben viszont biztos nem cipeljük magunkkal, ha csak nem áll a rendelkezésünkre egy mindenre képes „serpa”, ezért a tartalék kártya igen fontos, miként a teljesen feltöltött tartalék akkumulátor vagy elemkészlet is.

Tudom, hogy nem egy leányálom a dinnyeérlelő időkben egész nap a felszerelés mellett még az állványt is cipelni magunkkal, de az úti csomagból nem maradhat ki, hiszen pont a legszebb fényekben van rá a legnagyobb szükség, és az esti városképeknél is elengedhetetlen.

Jó nyarat, sok élményt, szép fényeket!

